

LOMLOE, UN NOU REPTE AL CEIP BADIES

Alícia Rigo Valls

Margarita Estaràs Ibáñez

RESUM

L'objectiu d'aquest article és donar a conèixer a la comunitat educativa com ha estat el procés d'implementació de la nova normativa al nostre centre: la manera com es va planificar des d'un principi, com es va dur a terme al claustre, com ha estat el procés d'avaluació i com plantejam aquesta nova mirada de l'educació com un repte de millora educativa.

RESUMEN

El objetivo de este artículo es dar a conocer a la comunidad educativa cómo ha sido el proceso de implementación de la nueva normativa en nuestro centro: cómo se planificó desde un principio, cómo se llevó a cabo en el claustro, cómo ha sido el proceso de evaluación y cómo planteamos esta nueva mirada de la educación como un reto de mejora educativa.

BREU HISTÒRIA DEL NOSTRE CENTRE

El CEIP Badies se situa al terme municipal de Lluçmajor, dins la zona costanera de sa Marina i concretament a la urbanització de Badia Gran.

Actualment, hi acollim infants de totes les urbanitzacions i alumnes que resideixen a les zones de fora vila del voltant i de s'Arenal.

Hem participat durant vuit anys en la xarxa de centres PIP (Projecte d'Innovació Pedagògica) i des de fa dos cursos formam part del Programa de Millora i Transformació de Centres (PMT), el primer any a la Xarxa de Fonamentació i enguany a la Xarxa de Centres Impulsors, amb la intenció de continuar-hi, ja que un dels nostres objectius és consolidar-nos com a centre que treballa en xarxa per contribuir a l'èxit i la millora contínua del sistema educatiu de les Illes Balears.

ELS INICIS DE LA LOMLOE A LA NOSTRA ESCOLA, PLANIFICACIÓ

Partim d'una realitat no gaire allunyada del que ens proposa la nova normativa. Els canvis soferts han estat adaptatius a la nova realitat, canvis a la nomenclatura, organització dels períodes d'avaluació, informació a les famílies..., però, en l'àmbit pedagògic, el nostre centre es caracteritza ja per una marcada línia de treball competencial a través dels projectes sistèmics i tallers internivell, treball cooperatiu, avaluació formadora i formativa i una contínua reflexió de la nostra feina, fent partícips del projecte tota la comunitat educativa. En definitiva, un procés reflexiu i constructiu en què l'alumnat crea coneixement partint del que prèviament

ja coneix a través de tasques que li resulten interessants i que, estimulant-ne la motivació, li generen un aprenentatge significatiu.

A partir d'aquest moment, ens avala la feina duta a terme al llarg d'aquests anys a la nostra escola, la qual suposa un repte de millora important, que referma i empodera la nostra metodologia que tan bons resultats ens ha donat fins ara.

A finals del curs 2021-22 començam amb les primeres preses de contacte amb el nou currículum, les primeres passes per familiaritzar-nos amb els criteris, la seqüenciació, el coneixement dels sabers bàsics que s'han de vincular als criteris deixant clar què és el que prioritzarem com a centre..., així com les primeres ponderacions dels criteris, que serien molt allunyades del que han acabat sent. Tot era un poc incert, ja que ens trobàvem davant una nova proposta que tal vegada ens faria canviar el funcionament i organització del centre, la nostra metodologia, i les inseguretats en el claustre comencen a sorgir... Sembla que tot el que hem construït fins ara com a centre ha de canviar, tornar a començar... Començam a dissenyar el model de situació d'aprenentatge sense deixar de costat els nostres models de programació de seqüència didàctica, és el moment de consensuar, partint del que ens proposa l'organisme oficial, com ha de ser i què ha de tenir la nova plantilla de programació per convertir-la en una eina útil, pràctica i necessària per a tot el professorat, afegint-hi, llevant-ne i adaptant-hi tot allò que sigui necessari.

L'organització del professorat per comissions ha facilitat les ponderacions dels diferents criteris de cada àrea, les comissions de llengües, matemàtiques i ciències, art i especialistes es dediquen a elaborar les primeres propostes pedagògiques, que ens ajudaran a fer una primera aproximació a la manera com hem d'enllestir les programacions per al pròxim curs.

Així mateix, l'equip directiu, detectant les necessitats del claustre, sabem que el curs que ve serà necessari poder comptar amb experts que ens expliquin de primera mà quines són les bases de la nova llei, com les podem adaptar al centre, quins canvis implica, com ho durem a terme a les aules i la manera com es farà el procés d'avaluació.

A principi de curs, aquesta necessitat va quedar resolta gràcies a l'ajuda i la coordinació del CEP de Palma, que ens va poder adaptar la FeC a les nostres necessitats inicials. El fet de poder fer la FeC i estar-hi adscrits el 90 per cent del professorat ens dona l'oportunitat de consolidar la nostra línia de centre, consensuar i arribar a acords sobre com implementar la llei de la millor manera possible.

Així, la formació de centre del curs 2022-23 aniria enfocada al disseny de situacions d'aprenentatge i DUA i a la seva implementació a les nostres aules.

Començant de ple el nou curs 2022-23, el claustre, els equips docents i les comissions marquen una línia de planificació general que més endavant es concretarà en els diferents nivells. Els projectes que fins ara duem a terme

s'han de transformar en situacions d'aprenentatge, la qual cosa suposa canviar els objectius per competències específiques, els estàndards per criteris, els continguts per sabers... Decidir quines altres situacions d'aprenentatge s'han de programar, la manera com es duren a terme els tallers internivell, adaptant-hi al màxim la nostra línia metodològica, ja consolidada els cursos anteriors.

Una nova llei implica diverses lectures que donen peu a interpretacions diferents; per això, és necessari crear espais de discussió i reflexió a les escoles que permetin unificar criteris i arribar a conclusions similars consensuades. D'aquesta manera, el treball de les comissions formades per un representant de cada cicle de cada un dels eixos vertebradors de la nostra escola (llengües, matemàtiques, ciències i avaluació) va ser clau a l'hora de definir cada un dels criteris per arribar a una entesa comuna. Una vegada definits, se'n va fer la ponderació d'una manera lineal valorant la coherència d'aquesta distribució de percentatges de valoració de criteris dins els cicles. Conscients de la gran quantitat de criteris que s'havien de tenir en compte a l'hora de programar les situacions d'aprenentatge, es va fer imprescindible repartir-los entre els diferents moments d'aprenentatge a la nostra escola (tallers internivell, projectes de centre, projectes de cicle, projectes d'aula), per tal d'evitar la duplicitat de feines. Si es duen a terme diferents situacions d'aprenentatge alhora, s'hauria d'evitar repetir els mateixos criteris a cada una. Les comissions varen ser les encarregades de decidir quins es tindrien en compte en els tallers i projectes de centre, per deixar triar als cicles quins s'avaluarien a les situacions d'aprenentatge que es farien a les aules.

A partir d'aquest punt, els equips docents, juntament amb la planificació plantejada per les comissions, varen començar a programar les situacions d'aprenentatge. Un dels pilars forts de la nostra escola és el treball cooperatiu que fem a l'aula amb l'alumnat, però que també es fa visible al claustre. Treballar de manera cooperativa ens permet estalviar esforç i temps, evita duplicar feines i enriqueix el resultat final, fruit de contínues reflexions. Programar la base de les situacions d'aprenentatge en equip afavoreix que les diferents àrees s'hi puguin englobar, unificar metodologies, prioritzar criteris, associar els diferents sabers, entre d'altres.

Per una altra banda, la comissió d'avaluació ha estat l'encarregada d'informar el claustre dels diferents canvis soferts des de l'entrada en vigor de la llei fins ara, ja que, com ja és conegut, és un dels aspectes que més ha anat canviant al llarg del curs. Una de les primeres decisions que vàrem haver de consensuar en l'àmbit de la comissió, el claustre i l'equip directiu va ser si volíem utilitzar l'eina del GestIB d'avaluació en mode prova o en mode oficial. Una qüestió que a priori sembla senzilla, però que seria clau a l'hora de fer el traspàs d'informació a les famílies.

Un dels eixos prioritaris del projecte de millora del centre de l'any 2017 era el canvi en l'avaluació. Iniciar el camí dins les metodologies actives requeria un canvi en la manera d'avaluar; d'aquesta manera, introduïrem l'avaluació formativa i formadora a les aules. Una avaluació que passaria a formar part del procés d'aprenen-

tatge i que no quedava aïllada al final del procés, quan ja és tard per modificar el camí, que proporciona eines a l'alumnat perquè pugui autoregular-se i endreçar el camí cap a l'objectiu final, mitjançant l'autoavaluació i la coavaluació. Amb aquest sistema d'avaluar s'aconsegueixen uns alumnes plenament conscients del punt en què es troben envers el seu aprenentatge, i els permet prendre decisions, juntament amb el tutor o la tutora, sobre les accions que han de dur a terme per millorar el seu procés. Aquesta nova mirada cap a l'avaluació requereix també un canvi a l'hora d'informar les famílies de l'evolució del seu fill o filla. Aquest fet va fer replantejar-nos vertaderament per a qui havia de servir l'avaluació. Si el destinatari final havia de ser el vertader protagonista, l'informe d'avaluació també havia de ser útil per a ell i canviar el caràcter que tenia fins ara. Informar les famílies sense fer-ne partícip l'alumnat no tenia cap sentit. D'aquesta manera, les comissions varen començar a elaborar un informe que inclogués tots els aspectes que es treballaven a l'aula i que en aquell moment el GestIB no reflectia; a més, aquest informe estava redactat en primera persona, ja que era a l'alumne a qui havia de servir i havia d'explicar a la seva família quina havia estat la seva avaluació i evolució.

En aquest sentit, la manera d'avaluar a les nostres aules no ha variat gaire, ni tampoc el traspàs d'informació a les famílies. Continuem mantenint els nostres informes personalitzats, però ara, a més, afegim la valoració continuada dels criteris al GestIB i desapareixen les notes numèriques, que ja feia anys que s'havien suprimit del procés d'aprenentatge dels nostres alumnes.

A les reunions inicials amb les famílies es continua informant del procés d'avaluació i dels canvis soferts, així com de la realització de diferents tallers familiars i reunions per explicar i compartir la nostra línia metodològica. Aquesta manera de comunicar el projecte a la família i de fer-los-en partícips facilita el treball posterior a les aules. A partir d'ara, rebran una informació continuada a través de la nova eina d'avaluació i dos informes personalitzats al llarg del curs, un a final de gener i un altre a final de juny, ambdós lliurats en una tutoria personal en què l'alumne és qui explica la seva evolució i les propostes i mesures a adoptar per millorar.

Al llarg d'aquest curs hem hagut de conviure amb les dues maneres de presentar els informes (trimestralment segons la LOMQUE i dues avaluacions de seguiment segons la LOMLOE), però no amb dues maneres diferents d'avaluar, ja que, com hem assenyalat anteriorment, ja fa anys que duim a terme aquest tipus d'avaluació.

Una altra tasca de la comissió d'avaluació ha estat explicar al claustre les diferents resolucions, modificacions i dubtes generats a partir de l'aplicació de la nova eina d'avaluació. La convocatòria d'aquest tipus de claustre respon a la necessitat que tothom entengui què suposa avaluar a partir d'aquesta nova eina i de quina manera això afecta la transmissió d'informació a les famílies.

Aquest primer any d'implementació de la nova normativa s'acordà establir uns mateixos períodes d'avaluació per introduir els criteris al GestIB, per tal d'evitar

tenir cursos amb quantitat de qualificacions molt diferents, fet que a poc a poc anirà canviant a mesura que ens anem familiaritzant amb aquesta nova manera de traspassar la informació, la qual en un futur s'anirà introduint així com finalitzin les diferents situacions d'aprenentatge a les aules.

COM VALORAM L'EXPERIÈNCIA

Com hem explicat al principi d'aquest article, la llei avala la feina començada ja fa anys al nostre centre, però no per aquesta raó la tasca d'aplicar-la ha deixat de ser un moment d'angoixa i incertesa per al claustre i les famílies. Una de les dificultats que ens hem trobat ha sorgit a l'hora d'empoderar el personal docent, de fer veure a l'equip que aquest camí ja estava iniciat i que només ens ho havíem de creure, que anàvem per bon camí, que els nostres alumnes no patirien cap canvi i que les nostres famílies ens farien costat.

La relació amb els diferents òrgans de gestió quan hem tingut dubtes ha estat del tot cordial i aclaridora, però així i tot, creiem que hi ha hagut massa canvis en un temps reduït i que no tothom se sent preparat de la mateixa manera per poder afrontar-los.

El fet d'haver de ser més conscient del procés d'avaluació, programant a partir dels criteris que posteriorment s'avaluaran, ha donat més sentit al treball a les aules i hem après a prescindir d'activitats que tal vegada no aportaven res al procés d'aprenentatge de l'alumnat tal com ens marquen aquestes noves directrius.

Ara per ara, i amb el curs quasi acabat, podem afirmar que el procés ha estat en general positiu, ja que ens ha servit, com a claustre, per acabar d'unificar visions envers la metodologia, acabar de globalitzar dins una mateixa situació d'aprenentatge les diferents àrees que molt sovint quedaven descontextualitzades del treball de l'aula, com educació física, música i anglès, i ser més conscients, tant els alumnes com els mestres, del procés d'aprenentatge individual.

No serem del tots sincers si no explicitam que aquesta situació ha ocasionat més d'un moment de tensió al claustre, ja que, com és obvi, en qualsevol comunitat hi ha diversitat d'opinions, diferents maneres d'afrontar els canvis i reptes i distintes maneres de resoldre els entrebancs que es produeixen quan se surt de la denominada «zona de confort».

No podem deixar de valorar molt positivament la nova mirada que ens ha proporcionat el DUA. Partim d'un centre inclusiu, però amb aquesta nova mirada deixam d'adaptar algunes activitats a determinats alumnes per programar activitats en què tot l'alumnat té cabuda, proporcionant diferents maneres d'accedir a la informació, diferents sistemes de representar el coneixement i diferents vies de comunicar el que s'ha après.

RESULTAT I AVALUACIÓ DEL PROCÉS

Avaluam el procés amb els mateixos paràmetres que ens marca la LOMLOE per dur a terme l'avaluació dels alumnes. Ens hem anat regulant, introduint millores, modificant objectius inicials. A mesura que avançava el curs, s'ha recollit informació de les diferents comissions, cicles i claustres mitjançant qüestionaris que ens han donat prou informació per saber de quina manera s'havia de reconduir aquesta pràctica. Un procés que no s'ha acabat i que es veurà també reflectit a la memòria final del curs, en la qual s'aglutinaran i se sintetitzaran les diferents visions dels elements organitzatius del claustre.

Una avaluació que ens permet saber en quin moment ens trobam, si anam pel camí correcte en funció dels objectius plantejats a principi de curs i quines decisions cal prendre per reconduir aquest procés.

I ARA, QUÈ? QUINS SÓN ELS NOSTRES REPTES FUTURS?

El fet que tots els cursos es regeixin per la mateixa normativa ens facilita moltíssim la feina, sobretot des del punt de vista organitzatiu. Encara que, en un principi, a tots els cursos, independentment si funcionaven amb una llei o una altra, s'han programat situacions d'aprenentatge. El fet d'unificar els moments de lliurament d'informes a les famílies, fer les sessions d'avaluació de seguiment al mateix moment, estalviarà temps i dedicació personal als diferents equips docents.

Un repte avaluatiu, per arribar a conèixer, una vegada acabat el cicle amb la nova normativa, si realment s'ha produït una millora en els resultats del nostre alumnat i amb això una millora en el seu aprenentatge, que, al cap i a la fi, és el nostre objectiu final.

Continuam amb la FeC, ampliant la nostra mirada del DUA per convertir-nos en una escola encara més inclusiva, si fos possible, millorant la resposta que podem donar a les dificultats d'aprenentatge de l'alumnat. Volem arribar a establir la codocència a tots els cursos amb un cotutor estable, ampliar les activitats palanca del programa PROA+, que ens ofereix assessorament i recursos materials i personals per poder-ho dur a terme.

Aspiram a convertir-nos en un centre referent de la nostra zona, on puguem continuar exercint de xarxa educativa i compartir i aprendre dels altres i amb els altres.

La nostra intenció també és millorar el canvi d'etapa establint mecanismes de coordinació amb l'institut de referència, intentar unificar i consensuar metodologies pel bé dels alumnes, arribar a impregnar els cursos superiors de la nostra manera d'avaluar i de veure que l'avaluació i l'alumnat són el motor de l'aprenentatge.

Veiem la implantació de la nova llei com una oportunitat de millora de l'educació, una educació basada en els processos i no en els resultats, que forma futurs ciutadans que puguin dur a terme les diferents competències en la seva vida, que posin en marxa mecanismes de pensament crític i habilitats socials basades en el respecte i la tolerància. En definitiva, un camí que ja ve d'anys enrere i que la normativa avala, ara sí, completament.